

Namo šeimininkas stovi prie sodo sienos.

Tai niūri akmeninė juosta su tvirtai užsklęstomis geležinėmis durimis pačiame jos viduryje. Tarp durų ir akmens žioji siauras plyšys, pro kurį vėjas kartais atneša saldų kaip melionas vasaros kvapą ir tolimą saulės šilumos dvelksmą.

Šiąnakt vėjas nepučia.

Mėnulis irgi nešviečia, tačiau šeimininkas vis tiek skendi mėnesienoje. Ji slysta jo sudrįskusio apsiausto kraštais. Stabteli pažaisti ant kaulų, persišviečiančių per odą.

Jis perbraukia ranka per sieną, ieškodamas įtrūkių. Atkaklios gebenės seka iš paskos. Jų lanksčios šakos lyg pirštai skverbiasi į kiekvieną plyšelį. Iš sienos išsprūsta akmens gabaliukas ir dunksteli ant žemės, atidengdamas mažą svetimos nakties dalelę. Pro atsivėrusią skylę šmurkšteli lauko pelė ir nubėga per sieną, o tada atsitupia ant šeimininko bato. Jis sugauna ją viena ranka, grakščiu it gyvatės judesiu.

Priglaudžia galvą prie skylės ir įsmeigia pieno baltumo akis į kitą pusę. Kitą sodą. Kitą namą.

Pelė rangosi šeimininko rankoje, bet jis tik stipriau ją suspaudžia.

– Ša, – sako aidinčiu lyg tuščiamo kambaryje balsu. Paskui įsiklauso į kitą pusę – švelnų paukščių čiulbėjimą, lapų šiugždesį vėjyje, kažkieno vos girdimą šuktelėjimą per miegus.

Šeimininkas nusišypso, pakelia nuo žemės akmenį ir įspraudžia jį atgal į sieną, kur jis tyliai tūno tarsi paslaptis.

Pelė jau nebesirango jo gniaužtuose.

Kai jis ištiesia delną, jame telikę tik dryželis pelenų bei trūnusių ir keletas baltų dantų, šiek tiek didesnių už sėklas.

Jis išberia dantis į nederlingą dirvą, klausdamas savęs, kas iš jų išaugs.

Pirma dalis

MOKYKLA

Lietus garsiai būgnija į sodo pašiūrę.

Jie vadina ją sodo pašiūre, bet iš tiesų Merilanso teritorijoje nėra jokio sodo, o ir pašiūrė vos laikosi. Ji pakrypusi į vieną šoną, tarsi vystantis augalas, pagamintas iš pigaus metalo ir pūvančios medienos. Grindys nuklotos paliktais įrankiais, sudužusių puodų šukėmis ir vogtų cigarečių nuorūkomis. Tarp visų šių šiukšlių rūdžių spalvos tamsoje stovi Olivija Prior, trokšdama tik vieno – kad galėtų suklykti.

Šviežias raudonas rumbas ant jos rankos peršti ir pulsuoja. Ji nori skausmą užgožti triukšmu, apversti pašiūrę, kaip ką tik virtuvėje apvertė ją nudeginusį puodą, trenkti kumščiu į sieną, kaip kad trenktų Klarai už tai, jog paliko viryklę įjungtą ir dar turėjo įžūlumo kikenti, kai Olivija žioptelėjo ir paleido puodą iš rankų. Iki baltumo įkaitęs skausmas, iki raudonumo įkaitęs pyktis, virėjos apmaudas, pamačius jovalą virtuvėje, ir pašaipiai perkreiptos Klaros lūpos, kai ji pareiškė: „Tikrai taip labai neskaudėjo. Ji neišleido nė garselio.“

Olivija tenai pat būtų sugniaužusi rankomis kitos mergaitės kaklą, jei jos delnas nebūtų klykęs iš skausmo, jei virėja nebūtų jos atitraukusi ir jei šis poelgis būtų vertas daugiau nei akimirka malonumo ir savaitę trunkanti bausmė. Todėl ji padarė tai, ką ga-

lėjo padaryti geriausia: pabėgo iš troškaus kapo, virėjai staigiant įkandin.

O dabar ji stovi sodo pašiūrėje, trokšdama sukelti tiek triukšmo, kiek kelia lietus, barbenantis į ploną skardinį stogą, čiupti vieną iš kastuvų ir daužyti juo į plonas metalines sienas vien tam, kad išgirstų jas skambant. Tačiau gali išgirsti dar kas nors. O tada ateis ir suras ją šioje mažoje, tik jai priklausančioje slėptuvėje ir ji daugiau nebeturės, kur pabėgti. Nuo mergaičių. Nuo matronų. Nuo mokyklos.

Olivija sulauko kvapą ir prispaudžia nudegintą ranką prie šaltos metalinės sienos, laukdama, kol skausmas apmalš.

Pati pašiūrė nėra jokia paslaptis.

Ji riogso už mokyklos, šalia žvyrkelio, pačiame sklypo pakraštyje. Per daugelį metų kai kurios mergaitės bandė pareikšti į ją savo teises: pasislėpusios čia rūkydavo, gerdavo ar bučiuodavosi. Bet jos ateidavo tik vieną kartą ir niekada nebesugrįždavo. Pašiūrė varo siaubą, tvirtino jos. Drėgna žemė, voratinkliai ir kažkoks nenusakomas klaikus jausmas, nuo kurio šiuropsta oda ir piestu stojasi plaukai, nors nežinia kodėl.

O Olivija žino.

Dėl negyvėlio kampe.

Arba dėl to, kas iš jo liko. Tai tikrai ne *vaiduoklis*, tik skiautelė suplyšusio audinio, eilė dantų ir viena mieguista akis, plūduriuojanti tamsoje. Tas kažkas šmirinėja jos regos lauko pakraštyje kaip sidabrinė avizėlė ir pasprunka, vos tik Olivija į ją pažvelgia. Tačiau jei Olivija stovi ramiai ir žiūri tiesiai į priekį, jam gali išaugti skruostikaulis ir gerklė. Jis gali prisėlinti arčiau, mirkelti, nusišypsoti ir atsidusti, besvoris kaip šešėlis.

Žinoma, Olivijai įdomu, kas ši būtybė buvo, kai dar turėjo kaulus ir odą. Akis plūduriuoja aukščiau už josios, o kartą jos žvilgsnis

sugavo skrybėlaitės kraštą ir atspurusį sijono palanką, taigi, galbūt tas kažkas buvo matrona. Bet ne taip ir svarbu. Dabar tai tik monstras, tykantis jai už nugaros.

Eik šalin, pagalvoja Olivija. Tikriausiai jis girdi jos mintis, nes krūpteli ir vėl pasitraukia į tamsą, palikdamas mergaitę vieną niūrioje ankštoje pašiūrėje.

Olivija atsišlieja į sieną.

Kai buvo mažesnė, jai patikdavo apsimesti, kad tai ne Merilansas, o jos namai. Kad mama su tėčiu ką tik išėjo ir paliko ją tvarkytis. *Žinoma*, jie netrukus sugrįš.

Kai namai bus tvarkingi.

Olivija nušluostydavo dulkes, nubraukdavo voratinklius, sustumdavo į krūvą puodų šukes ir gražiai išdėliodavo daiktus lentynose. Tačiau, kad ir kaip ji stengėsi, maža, niūri pašiūrė niekada netapdavo tokia švari, kad tėvai sugrįžtų.

Namai yra tai, ką pasirenki. Šiuos penkis vienišus žodžius, nugulusius mamos dienoraščio puslapyje, supa tokia didžiulė balta erdvė, kad jie skamba kaip mįslė. Tiesą sakant, viskas, ką rašė jos motina, skamba kaip mįslė, laukianti, kol kas nors ją įmins.

Lietus aprimo. Dabar jis jau nebesitranko kumščiais, o švelniai barbena plonais šlapiais pirštais. Olivija atsidūsta ir iškiūtina iš pašiūrės.

Lauke tvyro pilkuma.

Pilka diena pradeda tirpti pilkoje naktyje, pilka šviesa šliaužia pilku žvyrkeliu, juosiančiu pilkas akmenines Merilanso privačios mergaičių mokyklos sienas.

Išgirdus žodžius „mergaičių mokykla“, vaizduotėje iškyla dailūs mediniai suolai ir krebždantys rašikliai. Besimokančios mokinės. Jos iš tikrųjų mokosi, bet jų švietimas paviršutiniškas, paremtas daugiausia praktinėmis užduotimis. Kaip išvalyti židinį. Kaip nu-

lipdyti duonos kepalą. Kaip užadyti kiemo nors kito drabužius. Kaip gyventi pasaulyje, kuris tavęs nenori. Kaip būti vaiduokliu kažkiemo namuose.

Merilansas gali vadinti save mokykla, tačiau iš tikrųjų tai – jaunų neturtingų mergaičių prieglauda. Niekam nereikalingų našlaičių. Niūrus, pilkas namas kyšo kaip antkapis, apsuptas ne parkų ar vešlios žalumos, o kitų miesto pakraštyje dunksančių tamsių, aprūkusių pastatų ir dūmais spjaudančių kaminų. Teritorijos nejuosia sienos, čia nėra geležinių vartų, tik vieniša arka, kuri tarytum šaiposi: „Galite keliauti sau, jei tik turite kur.“ Bet jeigu išeisi, – mergaitės retsykais išdrįsta taip padaryti, – atgal tavęs jau nepriims. Kartą per metus, o gal ir dažniau, į duris pasibeldžia bėglė, trokštanti sugrįžti. Tai skaudi pamoka kitoms, jog, kad ir kaip svaigintų svajonės apie laimingą gyvenimą ir jaukius namus, šis niūrus antkapis vis dėlto geriau nei gatvė.

Visgi pasitaiko dienų, kai Olivija vos atsispiria pagundai.

Tomis dienomis ji spokso į žvyrkelio pakraštį stovinčios arkos plačiai išžiotą burną ir galvoja, *kas jei... galvoja, aš galiu... galvoja, kada nors aš tai padarysiu.*

Vieną naktį ji įsmuks į matronų kambarius, pasičiups tai, kas pasitaikys po ranka, ir pabėgs. Taps valkata, traukinių plėšike, vągile ar apgavike kaip tie vyrai iš pigių siaubo istorijų komiksų – jų visada turi Šarlotė. Komiksus jai dovanoja vaikinai, su kuriuo kiekvieną savaitę susitinka prie griovio greta žvyrkelio. Olivija yra prikūrusi šimtus ateities planų, tačiau ateina nauja naktis, o ji vis dar čia, ropščiasi į siaurą lovą perpildytame kambaryje, name, kuris nėra ir niekada nebus jos namai. Ir kas rytą pabunda toje pačioje vietoje.

Olivija lėtai šliurina per kiemą, *šur, šur, šur* – slysta batai žvyru. Ji stebeilijasi į žemę, ieškodama spalvų. Retkarčiais po ilgo stipraus

lietaus akmenukų tarpuose prasikala keli jaunos žolės stiebeliai arba blizgančios žalsvos samanos aptraukia grindinio trinkeles, bet šios įžūlios spalvos greitai išnyksta. Vienintelės jos matytos gėlės yra vyriausiosios matronos kabinete, tačiau ir šios netikros. Jų šilkiniai žiedlapiai seniai išblukę ir papilkėję nuo storu sluoksniu nusėdusių dulkių.

Visgi, apėjusi aplink mokyklą ir pasukusi prie šoninių durų, kurias paliko praviras, Olivija pamato geltoną dėmelę. Tarp akmenų kyšo vieniša žydinti piktžolė. Ji atsiklaupia, nekreipdama dėmesio, kad akmenukai skaudžiai įsirėžia į kelius, ir nykščiu atsargiai perbraukia per mažytį žiedelį. Jau ketina nuskinti, tik staiga išgirsta kojų trepenimą, pažįstamą sijono šiugždenimą ir atodūsi, bylojantį apie tai, kad prie jos artėja matrona.

Su kitados baltomis buvusiomis suknelėmis, perjuostomis kitados baltais buvusiais diržais, visos matronos atrodo vienodai. Bet iš tiesų jos skirtingos. Matrona Džesmina visą laiką susiraukusi, lyg čiulptų citriną. Po mažomis, giliai įstatytomis matronos Betės akimis kabo maišeliai. O spiegiantis matronos Laros balsas primena verdančio virdulio švilpimą.

Ir dar yra matrona Agata.

– Olivija Prior! – sugriaudėja ji įpykusi. – Ką čia darai?

Olivija iškelia į viršų rankas, nors žino, kad tai beprasmiška. Matrona Sara išmokė ją bendrauti gestais ir tai buvo pats nuostabiausias dalykas, tačiau Sara išėjo, o kitos matronos nesivargino mokytis gestų kalbos.

Nesvarbu, ką Olivija sakytų. Niekas nežino, kaip reikia klausytis.

Agata spokso į Oliviją, kol ši *galvoja, kaip išnešus kudašiu*, bet į galvą nešauna jokia išganinga mintis. Matrona suirzusi sumosiuoja rankomis.

– Kur... tavo... rašymo... lentelė? – klausia, garsiai ir lėtai tardama žodžius, tarsi Olivija blogai girdėtų. Ji girdi kuo puikiausiai. O dėl lentelės, tai ši rūsyje, užkišta už džemo stiklainių. Ten ji atsidūrė iš karto, kai buvo Olivijai įteikta kartu su virvele, skirta pakabinti ant kaklo.

– Na? – neatlyžta moteris.

Olivija papurto galvą ir pasirenka paprasčiausią lietaus ženklą. Pakartoja gestą kelis kartus, kad matrona jį pamatytų, tačiau Agata tik nekantriai cakteli liežuviumi ir, sugriebusi ją už riešo, įsitempia į vidų.

– Turėjai būti virtuvėje, – burba matrona, vesdama Oliviją koridoriumi. – Dabar vakarienės metas, o tu nepadėjai jos pagaminti. – *Vis dėlto kažkokiu stebuklingu būdu*, galvoja Olivija, uostydama link jų plaukiančius kvapus, *vakarienė pasigamino*.

Jos prieina valgomąjį, iš kurio sklinda garsūs mergaičių balsai, bet matrona stumteli Oliviją į priekį.

– Kas neduoda, tas ir negauna, – iškilmingai taria, lyg tai būtų Merilanso šūkis, o ne kažkas, ką ji pati ką tik sugalvojo. Patenkinta savimi, Agata linkteli galvą ir Olivija įsivaizduoja ją, siuvinėjančią šiuos žodžius ant pagalvės.

Jos pasiekia miegamąjį, kur šalia dviejų tuzinų lovų, siaurų ir baltų kaip degtukai, ir kol kas tuščių, kabo tiek pat mažų lentynėlių.

– Į lovą! – paliepia matrona, nors dar nė nesutemo. – Turėsi laiko pamąstyti, ką reiškia būti Merilanso auklėtine.

Olivija verčiau sugrauztų stiklinę, tačiau tik linkteli ir iš visų jėgų stengiasi atrodyti nuolanki. Net padaro reveransą, žemai nulenkusį galvą, bet tik todėl, kad matrona nepamatytų jos lūpose

žaidžiančios įžulios šypsėnėlės. Tegul sena ragana mano, kad ji atgailauja.

Žmonės apie Oliviją prisigalvoja įvairiausių dalykų.

Dauguma jų visiška nesąmonė.

Matrona nušlepsi, aiškiai nenorėdama pražiopsoti vakarienės, o Olivija žengia į miegamąjį. Stabteli prie pirmosios lovos kojūgalio ir klausosi tolstančio sijosų šlamėjimo. Kai tik Agata nueina, Olivija irgi išsėlina į koridorių ir, pasukusi už kampo, patraukia į pastato dalį, kuriame gyvena matronos.

Kiekviena turi savo kambarį. Durys užrakintos, tačiau spynos senos ir paprastos, raktų dantelių išsidėstymas nesudėtingas.

Olivija iš kišenės ištraukia kietos vielos gabaliuką. Ji gerai atsimena Agatos rakto formą – jo danteliai kaip didžioji *E*. Šiek tiek užtrunka, bet pagaliau spyna spragteli ir durys atsiveria į nedidelį tvarkingą miegamąjį, apkrautą pagalvėmis. Ant jų priekio išsiuvinėtos trumpos mantros.

Vis dar čia iš Dievo malonės.

Viskam savo vieta ir viskas savo vietoje.

Tvarka namuose – ramybė sieloje.

Eidama aplink lovą, Olivija pirštų galiukais perbraukia per žodžius. Ant palangės stovi mažas veidrodėlis. Žvilgtelėjusi į jį, išvysta anglies juodumo plaukus, išbalusį skruostą ir išsigandusi krūpteli. Bet tai tik jos pačios atspindys. Blyškus. Bepalvis. Merilanso vaiduoklis. Štai kaip ją vadina kitos mergaitės. Visgi jų baluose Olivija jaučia tai, kas teikia malonumo, – baimės gaidelę. Ji dar kartą pasižiūri į save veidrodyje. Ir nusišypso.

Tada atsiklaupia priešais uosio spintelę šalia Agatos lovos. Visos matronos turi savo nuodėmių. Laros nuodėmė – cigaretės, Džesminos – citrininiai saldainiai, Betės – siaubo istorijų komiksai. O Agatos? Na, jų net *keletas*. Viršutiniame stalčiuje pūpsos brendžio

butelis, o žemesniame Olivija aptinka skardinę cukrumi glaistytų sausainių ir popierinį maišelį klementinų, ryškiai oranžinių kaip saulėlydis. Ji paima tris sausainius, vieną vaisių ir tyliai sugrįžta į tuščią miegamąjį pasimėgauti skania vakariene.

